

REVISTA D'OLOT

Recollit en 1936 (ca.).

SUMARI

Pàgines Antològiques: «Sang Nova», per Marian Vayreda. — Dos poemes, Antoni Bonet Isart. — L'estètica dels mots, Antoni Dot Arxé. — L'Obra Geològica de Mossèn Josep Gelibert, R. Pujolar i Huguet. — Valors definitius de l'art nostre: Josep Togores, Carles Capdevila. — Nòtul·les, Onix. — Amorosa, Rosa Sacrest. — Cançó de Gener, R. Blasi i Rabassa. — El llibre en la cultura social, Conferència donada al Centre Obrer d'Olot, per en J. M. Mir Mas de Xexás. — La inauguració d'Atenea, Conferència de Rafel Benet. — Llibres i publicacions. — Cròniques d'Art, M. V. Q. — D'ací i d'allà. — SUPLEMENT ARTISTIC: Dibuix, de J. de Togores. — Pesebre artístic, de M. Valls.

ANY III - NUM. 25.

GENER 1928

Nº 118 a 3.

BANCA ARNÚS

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

FUNDADA EN 1846

CAPITAL: 10.000,000 DE PESSETES

CASA CENTRAL:

Plaça de Catalunya, 22

CASA MARIU:

Passatge del Relotge, 3

SUCURSALS: BALAGUER, BERGA, CERVERA, FIGUERES,
GIRONA, IGUALADA, LLEIDA, MANRESA, OLOT,
PUIGCERDÀ, SOLSONA, TÀRRAGA I VICH.

Sucursal d'Olot:

Plassa Alfons XII i Ferrarons, 2

OPERACIONS QUE REALITZA:

Compra-venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contratació corrent

Descompte de cupons i títols amortitzats:

Exàmen de totes les amortitzacions de títols, quins cupons hagin estat pagats en nostres caixes, avisant als interessats cas de resultar algun amortitzat.

Canvi de títols, estampillatge; nacionalització i agregació de fulla de cupons

Subscripció a totes les emissions.

Comptes corrents de títols a la vista, abonant els cupons lliures de

comissió.—Dipòsits de títols en custòdia

Cobrament, descompte i negociació de lletres i demés efectes comercials sobre Plaça, Península i Estrangers.

Cartes de crèdit i girs postals o telegràfics sobre la Península o estranger.

Comptes corrents a la vista en moneda nacional i estrangers amb interès i lliures de comissió.

Imposicions a plaç fix amb abono d'interessos segons els plaços.

Comptes d'estalvis amb interès.

Compra-venda de tota classe de monedes d'or, bitllets o xecs.

Prèstams amb garantia de títols

[i totes aquelles especials que integren la Banca i Borsa.

La Banca Arnús disposa d'un servei especial d'estudis financers mitjansant el qual pot facilitar als seus clients informacions sobre tota mena de valors cotitzats a Borsa.—També publica trimestralment un Butlletí d'informació financiera que envia gratuïtament a les persones que el sollicitin. Emissions d'emprèstits per compte de corporacions oficials i societats industrials.

COSTA BRAVA

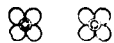
PALAFRUGELL

Hotel Restaurant de Sant Sebastià

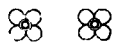
a càrrec de Modest Lladó

COBERTS des de 6 pessetes

Pensió complet 15 pessetes

Pensió per a famílies, a preus módics

Telèfon, 1407

PIERA SASTRE

Abundants i modernes col·leccions en tota
mena de Gèneres i gustos

Tall i confecció esmeradíssims

Preus limitats

andorrà
sastre
OLOT

LA FLOR DEL PIRINEU

(MARCA REGISTRADA)

Gran Fàbrica de Llangonisses
i embutits fins. Pernils del país i demés
productes del porc.

©

ESPECIALITATS

BUTIFARRA CATALANA EN BUDELL
CULAR. - PERNILS SENSE OS, CUITS
AMB SON PROPÍ SUC (EN LLAUNES)
DITS EN DOLÇ. - CREMA DE FOIE-
GRAS (TRUFAT). - MORTADELLES.
CAP DE SENGLAR I ALTRES CONSER-
VES DE VIANDES DEL PORC EN
LLAUNES, PROPÍES PER HOTELS,
RESTAURANTS, BALNEARIS, COLLES
EXCURSIONISTES, ETZ., ETZ.

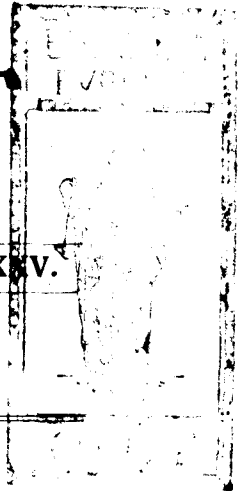
BALDIRI DESCALS AUBERT

Olot (Girona). - Apartat de Correus, n.º 5

REVISTA D'OLOT

PUBLICACIO MENSUAL IL·LUSTRADA

Any III	OLOT, Gener de 1928	Núm. XV.
SUBSCRIPCIÓ: Olot 3 ⁴ 50 pts. semestre Espanya 7 pessetes l'any Estranger 9 » » Número solt 60 cèntims		REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ Passeig de Blay, núm. 12, 1er. pis No es retornen els originals.

PÀGINES ANTOLÒGIQUES

«SANG NOVA» PER MARIAN VAYREDA

Obeint sempre a la direcció de unes fites que generacions pretèrites ens han fixat, al bell impuls de vibracions sentimentals d'antiga i noble ascendència, i desitjant entrocàr els diferents sentits d'aquesta nostra espiritualitat racial perdurable, ens ha semblat bé encetar el tercer any, de la nostra publicació, amb la incorporació de una sèrie de pàgines antològiques en les quals anirem arreplegant les millors produccions, amb preferència inèdites, dels nostres il·lustres precursors.

Ens plau oferir el lloc d'honor a l'inoblidable autor de «SANG NOVA», la gerda virior de la qual ha assaonat tota la nostra generació.

Per tal de aconseguir una màxima fidelitat en la transcripció i reedició, respectarem íntegrament el text amb llur ortografia i tot.

Per fi, després d'un període de calma y de unes pàgines en blanc, hi trobà en Ramon una mena de càntich en que, ab accents de joia, s'hi glosava la paràbola del fill pròdich. Facilment reconegué la data d'aquella carta en qu'ell li comunicava son retorn. Desde aquell dia era ell qu'omplia casi exclusivament el cor de mossen Joan».

«Potser ens haurèm perdut, — escrivia, — per no tenir prou en compte les dualitats humanes d'ànima y cos y de individu y colectivitat, preocupantnos sols de voler perfeccionar el sér esperitual, descuytant al sér corporal y al sér social que viu de la essencia de la terra, com el peix de l'aygua.

«Aixís la societat ha vist com entontida transformarse y desaparèixer, engolides per una oligarquia política, entitats, corporacions y lleys, filles de sa propia essencia, suplantades per altres lleys y funcionalismes, covats en el gabinet del filòsof encegat ò, tal volta, à sou del dèspota que les implantava».

«La societat, mancada de la higiene de son moviment propi, sense entitats ni corporacions ahont esplotjarhi ses propies energies, s'ha anat decandint, aniquilantse y podrintse, com un cos cloròtich, sense sanch, propens à totes les morbositats de la naturalesa».

«Y lo que costa, Deu meu, — afegia més avall, — sobreposarse à les preocupacions d'escola y à les habituts creades à copia d'anys! Se necessita un esfors de gegant per espolsarse la puresa intelectual y vèncer la corrent de les idees avesades à coordinarse dins d'un...»

preteneu trencarlo aquest motllo, son revolucionaris; lo mateix qu'el trenca fugint de Deu pera precipitarse en els avenchs de la rahó materialisada, com el que'l trenca buscant à Deu quan s'adona que l'ha deixat enrera. Lo mateix els que sentintse dins dels sepulcre volen, desesperats, ventar ses propies cendres en el cahos de la impietat, que'ls que ferits per un raig de llum divina claman ressurrecció. A tots se'ls califica ab la mateixa paraula: ¡Revolucionaris!

«Tal esforç se necessita, que no's concebeix sense un'altra revolució en la propia inteligencia y una depuració en la propia naturalesa, revolució y depuració que ell, sempre amich de síntesis gràfiques, ha designat ab el nom de sanch nova.

«¡Sanch nova!», diu ell, y la infiltra aquesta sanch ab ses paraules y sos exemples, y pera infiltrar-la's val justament de lo qu'és antítessis de revolució; se val de la tradició, qu'és l'arteria que naix del cor de la societat.

«Y jo qu'estich veient y palpant els efectes d'aquesta inoculació, jo que veig, fins per experiència propia, rejuvenirse'ls cors empedrehits dels veys, fortificarse'ls dels joves y purificarse'ls de tots aquells que no estavan ben perduts, no puch menos de creure fermament que un dia transformarà, purificantla y rejuvenintla, la de tota la societat».

«Si aixó fa un individu sol y aïslat, ¿què no farien cent, mil individus treballant tots a la hora, inspirats per unes mateixes conviccions? ¿Perquè no hauriam d'esser nosaltres els apòstols de la revolució moral, els evangelistes de la sanch nova, procurant la generació del individu pera que, oberts els uys de tothom, penetrat tothom de son sèr y de son valer, poguessin tots à la una fer cara à la oligarquia despòtica, exigint la reversió à les patries naturals dels drets en malhora arreballats? Fins d'aquest modo fóra més fàcil nostra missió d'esperitualisar l'individu, lliure ja de les servituts y baixeses de la colectivitat».

D O S P O E M E S

A BEETHOVEN

*A tu, que el seny posares per mida,
del dolor del teu cor torturat...
A tu.. car tu visqueres vida,
i saberes que és sofrir i que és combat!*

A BARCELONA

A Na Engràcia Artés

*T'aixamples de riu a riu com una onada,
que la platja esborra eternalment.
T'aixamples el teu cos; roman encara
lligat el teu esperit a un turment,
que deixa l'ànima aclaparada
i dóna goig al sofriment.*

ANTONI BONET ISART

L'ESTÈTICA DELS MOTS

ELS mots, com totes les coses nascudes, tenen la seva filosofia impregnada segons la força concepcional de llur creador, i dic l'estètica dels mots com podria dir-ho de la paraula, sols que m'ha ferit l'orella més intensament la composició sonora de l'una que de l'altra.

Naturalment que, a casa nostra, hem sofert sovint d'alguna elocució imperfecta perdonable; però al seu temps, doncs la filosofia si no canvia en essència s'enmotlla circumstancialment amb l'afany de l'esperit. I l'esperit de casa nostra és en constant evolució.

Poc podia pensar-se aquell poeta que impulsat, indubtablement, per l'ona sentimental del romanticisme, ofería, escrita en llengua indocta, una Oda a la Pàtria, que aquella composició tenia d'esdevenir una iniciativa imperiosa de renaixement.

Ell, aleshores, encar que pretengués el contrari, tenia de supeditar la idea al llenguatge; avui, aquest, ja quasi el modelem al nostre albir.

La definitiva incorporació d'una llengua a la Literatura és obra d'un geni; i gosariem afirmar que el geni fou Verdaguer en la seva obra. Verdaguer cercà els mots vius del poble i bastí el pedestal més ferm de la Renaixença.

Vingué aleshores el bategar de l'esperit en les paraules; l'Harmonia imitativa; el cos del pensament ja no esdevenia aspre al pronunciar-lo sinó delicat, elegant, sonor i concís, a la manera del «Cant espiritual» de l'altre geni, En Joan Maragall. Ell fou la mesura del món intern i extern; la balança del sentit i la imitació.

Acanalada ja aquella expansió que obeïa a l'impuls d'un alé noble, la lírica s'enriquí amb les positives valors Costa i Llovera, Alcover, Guimerà, etc.; ja no esdevenia l'ambició de glòria d'alguns que li dedicaven els lleures de dir com gosaven, sinó el desensunyament d'un poble que es sentia mica en mica més humà.

El progrés, la ciència i unes necessitats internes d'expansió reclamaven mots nous que els reflectíssin més fidelment; no crear-los, que la creació d'una llengua viva no pot deure's a una generació ni a l'afany de tenir-la, és obra dels segles, sinó depurar-la, fer-la mica en mica més sincera, més nostra.

El benemèrit Institut de la Llengua Catalana encomanà la tasca al nostre savi filòleg Pompeu Fabra, i, gràcies en part a ell, podem gustar avui l'armònica sonoritat de l'obra d'En Carner, Arús i altres que, unida a la centrifuga força d'un esperit creador de rima a ritme, ens ofereixen l'estètica bellesa d'una cosa perfecta.

Recordo, vagament, la polèmica suara desenrotllada entorn el tema de sentiment i cervell.

La Literatura catalana es troba actualment sots aquests dos aspectes.

L'un, gosariem dir, és en decadència, el sentiment brolla pur com brollaria una expressió, o sigui la paraula hi és secundària; l'altre, per mitjà d'un estil reticent o perifrassiat, modela la figura sots un caire humaníssim i unes corbes concepcionals perfectes que atreuen.

Algú ha dit, fruits de Laboratori; potser sí, però si bé és cert que el cor és el rovell de la sinceritat i l'espill fidel de les reflexions internes, el cervell crea, i val més glossar ¶creant que glossar el creat.

Lopez Picó, el príncep de la Literatura catalana com se l'ha nomenat, és el mestre del gènere.

El seu estil figurat, d'harmonia imitativa, íntim de concepció, deslligat de pressions externes, modelat però per la influència, és l'estil més humà que posseïm i que, per tant, fan d'En Lopez Picó un home de món, un ver internacional que ha portat més d'una volta la nostra representació.

La paraula catalana és ara a les portes de la maduritat.

Uns anys de inter-reclusió de idees han adreçat les valioses activitats dels nostres homes de lletres a una perfecció estètica dels mots.

Ja no incorrem, ara, a unes faltes de fidelitat o d'expressió, o sigui els mots corresponents a les idees.

Cal, però, molta feina, la total caiguda dels istes seria potser el millor mitjà per accomplir-la.

ANTONI DOT ARXÉ

L'Obra Geològica de Mossèn Josep Gelabert ⁽¹⁾

El Reverend Mossèn Josep Gelabert, deixant apart la seva exemplar vida i costums sacerdotals—dignes de tota lloança—per la seva cultura, pel seu amor al treball i a l'estudi s'és fet acreedor de la merescuda estima i consideració de tots nosaltres.

D'entre totes les dots culturals amb què s'ens presenta, potser una de les més recixides és la que ha posat a contribució de la ciència del volcànisme a Catalunya, circumscrit gairebé a la nostra contrada olotina, de renom mundial.

Les seves aficions científiques-volcàniques, es deixondiren en torn del professor d'Història Natural, Reverend P. Roca, del Col·legi de segon ensenyament de l'Escola Pia d'Olot, on cursà el Batxillerat; prengueren increment, més endavant, mercès a la íntima relació amb el distingit apotecari i entusiasta naturalista olotí En Ramon de Bolós i Saderra, net del memorable savi a qui retem merescut homenatge; després, a l'estreta amistat i constant relació amb el gran geòleg, de fama mundial, el Canonge doctor Almera, autor d'innombrables treballs científics i, per fi, amb l'activa i llarga correspondència geològica-volcànica amb l'eminent professor de l'Universitat Central, doctor Calderon.

Els coneixements geològics-volcànics de Mossèn Gelabert es consolidaren amb la seva laboriositat i amor intens per la ciutat que l'ha vist créixer i per les pol·lentes ribes, fèrtils plans i joioses muntanyes que l'envolten, constituint, per espai de més de 40 anys, un camp d'estudi i d'observació, els fruits dels quals anem a ressenyar:

Tres obres ha editat Mossèn Gelabert: «LOS VOLCANES EXTINGUIDOS DE LA PROVINCIA DE GERONA», «GUIA D'OLOT I SES VALLS» i «EL VORA TOSCA».

Tal vegada la més important, la «Sala Gelabert» de productes volcànics del Museu de la nostra ciutat, no és encara editada.

La primera i la tercera de les seves publicacions són les que més ens interessien baix el punt de mira geològic:

En l'obra «LOS VOLCANES EXTINGUIDOS DE LA PROVINCIA DE GERONA», editada l'any 1904, amb un interessant Pròleg del canonge Dr. D. Jaume Almera, que valora la publicació de nostre biografiat, Mossèn Gelabert comença fent una breu descripció física de la província, esmentant el seu sistema orogràfic i hidrogràfic, després de la qual entra de ple en l'estudi capdal de l'obra, o sigui, la distribució geogràfica dels terrenys volcànics de la nostra província, la interessantíssima dissecció de la qual no s'havia portat a feliç terme, d'una manera tan completa, per cap dels moltíssims geòlegs que havien estudiat les nostres formacions volcàniques; realitzant, conjuntament, un treball de comprovació, del qual n'ha resultat que, certs terrenys esmentats com a volcànics en anteriors publicacions, no eren d'aital origen.

Passa després a descriure detingudament, un per un, tots els 34 volcans extingits, alguns amb dues, tres i fins quatre boques, apart de la setentena d'«Hornitos» del Bosc de Tosca; les seves descripcions són tan ajustades a la veritat, que poden donar-se com a definitives.

Els corrents basàltics hi són magistralment descrits. Segons ell s'en compten fins a deu:

1.ª—L'originat pels volcans de la vall de Santa Pau.

2.ª—Pels de Sa Cot i Bosc de Tosca.

3.ª—El que devallà del Pujalós i Pujastrol.

4.ª—El que s'escapà del Montolivet, Monsacopa, Garrinada i Bisarocas.

5.ª—El gitat per l'Estany i Puig Dolors.

6.ª—El sortit dels volcans Fageda de Bassols i Càn Tià marxant per la vall de Sant Iscle de Coll Tort.

7.ª—El de la Vall d'Hostoles derramat pels volcans Traiter i Artigues Roges.

8.ª—El format pel volcà Puig Moner en la vall de Granollers de Rocacorba.

9.ª—El de la Vall de Sant Joan de Llorà sortit del volcà Banya de Boch.

10.ª—El del Volcà Puig Moncal d'Adri que s'exten per el pla de Domeny.

Acabant el Capítol amb la detallada ressenya de tots els petits afloraments volcànics de les demés contrades gironines, entre altres el Puig de càn Guilana i el Puig de la Bateria, prop de Sarrià de Dalt; Sant Dalmany; Foxà, La Pera i Rupió; terrenys de Caldes de Malavella, Massanet de la Selva, Sils i Tordera.

Fa unes consideracions sobre l'acció volcànica de la regió estudiada, fent ressaltar la intermitència de les erupcions, particularment observada en les nombroses capes de lapil·lis (gredes) dels volcans de Martinyà i Puig Montcal.

En un curt Capítol explica quines són les formacions geològiques en les que s'han obert les boques que han donat pas als materials eruptius.

L'estructura dels diferents volcans és descrita amb pulcritud, fent cinc agrupacions dels estudiats segons tinguin el cràter en forma cònica, que el cono sigui solament de greda o lapil·li, que descansin en terreny pla i siguin completament hemisfèrics, que reposin sobre capes sedimentàries o que el cràter sigui tot ell basàltic.

(1) Del pròxim llibre en preparació: «La Expedició C-4 del XIV Congrés Geològic Internacional a la Zona Volcànica Olot-Girona».

Aporta nombroses dades per a demostrar l'antiguitat dels nostres volcans; com són: talls de diverses formacions en que alternen les argiles amb els conglomerats basàltics, laves i basalts; fent una extensa investigació minero-lògica, paleontològica i històrica.

Dedica un capítol a estudiar l'energia volcànica, començant per les boques eruptives el nombre de les quals, afirma, passa de cent vint-i-cinc, incluint-hi els 70 petits volcans del Bosc de Tosca.

Segons Mossèn Gelabert, les formacions volcàniques ocupen una extensió d'uns 196'86 kilòmetres quadrats, que, suposant una profunditat mitja de 25 metres, donaria un volum de 4,921,500,000 metres cúbics, o siguin uns cinc mil milions de metres cúbics, principalment si tenim en compte que l'acció erosiva de les aigües fluvials ha arrossegat gran quantitat de materials.

L'altura de les laves apilotades a l'entorn dels cràters està compresa entre 70 i 200 metres.

També fa notar els alçaments de les capes sedimentàries ocasionats per l'empenta de les erupcions volcàniques.

Atribueix l'abundància de les aigües minerals de la nostra província a l'activitat volcànica, detenint-se a descriure les fonts termals de Caldes de Malavella i altres, aportant dades curioses sobre el seu caudal i temperatura.

Fa, així mateix, un lleuger estudi del Llac de Banyoles, de les esquerdes i enfonsaments de Sant Miquel de Campmajor, cèlebre per les seves caudaloses fonts intermitents, i dels característics *Bufadors* de la falda de la muntanya de Batet i de la part Est de la població d'Olot.

Es per demés interessant l'estudi minuciós dels productes volcànics, com són les diferents classes de basalts, tobos i conglomerats basàltics; fonolites, gredes, lapil·lis, piroxens, zeolites, obsidiana, feldespat-vitris, granats, miques, peridot, anfibols, laves amb llimonita irisada, arcillolita, etc.

BOMBES I LLÀGRIMES.—Sens dubte, un dels capítols més interessants de l'obra que estem resumint és el dedicat a l'estudi de les bombes volcàniques; porta fins a trenta dibuixos dedicats a aitals materials que rodolaren per l'aire al produir-se les explosions volcàniques.

Dóna a conèixer les variadíssimes formes i grandària de les mateixes; des de l'esfèrica quasi perfecta i la discoidal, a la cordada; des de la petita com un gra d'anís llençada per el Pujalós a la de més d'un metre de diàmetre aixecada per les explosions de l'ingent Croscat.

L'estructura de les bombes hi és detingudament estudiada amb diferents talls transversals per veure les capes de que estan compostes. Es per demés interessant l'observació de què les bombes de Puig Montcal, Roca Negra, Pujalós, Garrinada i altres consten d'una escorxa de lava que tanca en el seu interior un tros d'altre roca o mineral diferent, propi del volcà que l'ha engendrada; les de Montolivet: feldespat compacte; les de Roca Negra: feldespat-vitri; les de Puig Montcal: oliví; les de peridot vermellós i les de lava basàltica amb llimonita són dels de Llorà; el que demostra la varietat de les capes geològiques atravessades per les laves; aitals nuclis moltes vegades tenen formes geomètriques perfectes.

El darrer capítol el dedica a l'estudi, podríem dir històric, dels moviments sísmics de la província, aportant, demés de les dades ja conegudes, altres recollides personalment.

Per fi, el treball capdal de l'obra, és la «Carta de la Regió volcànica de la Província de Girona» a l'escala de 1: 200,000. És un treball vertaderament original, altament interessant i del tot definitiu, que perdurarà com una obra clàssica i que, conjuntament, amb la «Guia d'Olot i ses Valls» «El Vora Tosca» i la Sala de materials volcànics del nostre Museu que porta el nom de «Sala Gelabert», immortalitzaran el nom del nostre investigador infadigable.

* * *

EL VORA TOSCA.—Conferència científica-artística, il·lustrada amb 59 gravats i 5 tricòmies.

En ella Mossèn Gelabert es proposa aconseguir de l'Estat, que declari Parc Nacional el Bosc de Tosca amb les frondoses Fagedes d'en Ventós i de Jordà, que resten encara en penyora del que fou abans de cultivar-se l'actual calva encontrada.

L'ull escorcollador del geòleg, la imaginació voladora de l'artista i els càlids accents del poeta s'agermanen per a donar-nos a conèixer una extensa formació volcànica d'uns 5 kilòmetres de llarg per 2 d'ample, engendrada, principalment, per els materials postasos gitats pel gegant de nostres volcans, per l'ingent i magestuós Croscat, de monstruosos corrents de lava del qual se'n aixecaren fins a 70 petits volcans, sense cràter, del tipus mexicà «hornito» i que nosaltres coneixem amb noms de pujols, pujolars, puigs, tossols, etc.

La retracció del basalt amb l'abundància d'erupcions fracmentaren la lava amb troços i bocins de totes menes, propis per a destinar-los directament a la construcció, havent quedat tan porós el terreny, que no s'hi pot formar el més petit torrent, ni una sola deu. En la decadència de la soberania dels Abats de Ripoll i Sant Benet de Bages va devenir una mena de terreny comunal en el que, tothom qui tenia ganes de convertir-se en propietari, apartava els rocs, aixecant parets seques, edificant aquest parell de centenars de barraques que serveixen, amb la seva forma i estil de construcció variat, d'aixopluc a n'els artigaires de la despoblada regió. Enlloc com en el Vora Tosca pot dir-se, amb més propietat, l'adagi castellà de què «El catalán, de la piedra, saca pán».

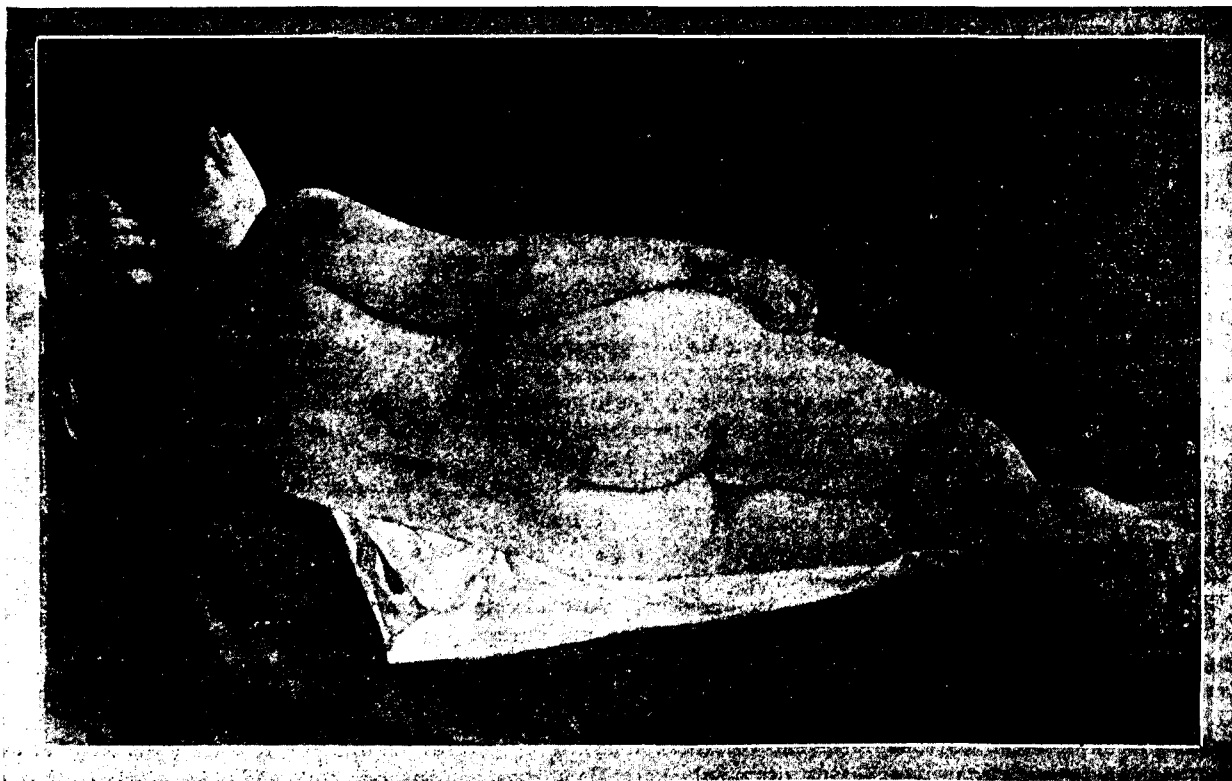
La imaginació artística de Mossèn Gelabert resseguint els laberíntics camins, les parets tortuoses i descarnades i els pujolars enjogassats del Vora Tosca, apar referir, emportat per el folk-lore dels pagesos comarcans, que aital

contrada no és altra cosa que l'amuntament de les hieràtiques desferres d'una Babilònia, d'una Ninive o d'una mil·lenària ciutat Egípcia amb les seves piràmides sepulcral, túmuls i mastarbes de grandària i formes diferents, a les quals vetlla, de cara al desert, com immòbil i sagrat esfing, llençant els seus udols a l'aire, el mimètic i gegantí Meó del Puig de Roca Mora.

R. PUJOLAR I HUGUET

VALORS DEFINITIUS DE L'ART NOSTRE JOSEP TOGORES

EL pintor Togores és un dels valors de l'art internacional contemporani. La fertilitat natural de les seves aptituds l'ha impulsat a desnacionalitzar-se i li ha permès d'internar-se amb totes les garanties d'èxit en el laberinte perdedor de la pintura moderna cosmopolita.

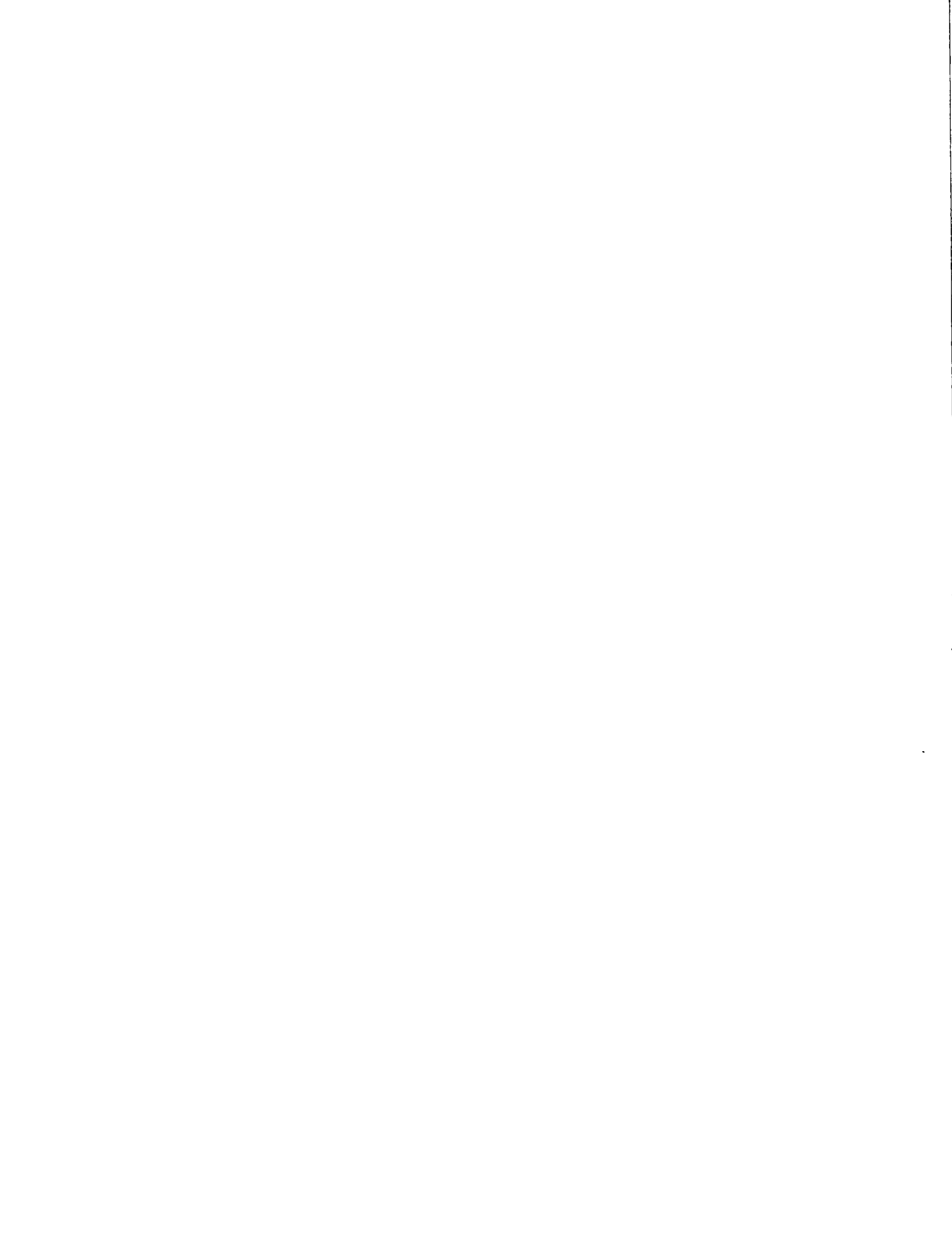
JOSEP DE TOGORES.—NU.

Col·lecció; H. Ruff.—Berna.

Avui la seva pintura es mou en el remolí artístic que s'alça per damunt de les fronteres ètniques; no és d'enlloc i pot ésser de tot arreu. Com més observeu la seva obra, més gustos diversos hi descobriu: germanisme, italianisme, deixos de pintura espanyola especialment de Murillo, residues de davidisme i una mica del pobre del Picasso ingrista. Tots aquests ingredients, però, es barregen i es fonen al calor d'una gràcia personal, agitats per una agilitat senyorívola. La reflexió frena i guia una mà que frisa per llançar-se en un torbellí i que es veu amb cor per vestir-ho tot, malgrat els perills que l'amenacen per tots quatre costats.

1988

D'aquest estira i arronça, d'aquest joc de fuga, de lleugeresa i de contenció reflexiva en resulta una fórmula que, si bé és cert que de vegades es refreda excessivament i s'infla més que s'enrobusteix, sempre manté un to un xic imponent, sempre es mostra plena de dignitat i d'elevació.

Togores busca un ideal de bellesa absolut; per això rebutja el paisatge que amb la seva dolça tirania el faria esclau de l'emoció local, i pren la figura humana per tema constant de les seves obres. El cos humà és l'urna que conté tots els ritmes, font perenne de bellesa plàstica. Però l'home com a arquitectura no té pàtria; salvada l'anècdota de la indumentària, el tipisme fisionòmic, l'expressió romàntica de les passions, queda la pura estructura de l'edifici corporal, amb la seva harmonia no igualada per res del món.

La filiació dels grans artistes que han glossat el cos humà, radica en l'estel que és la manera d'interpretar el model de bellesa humana; però l'elaboració d'un estil, si no es compta amb la col·laboració del geni, és feina llarga i àrdua. Togores té aquest magne problema entre mans actualment; totes les obres que fins ara li hem vist són solucions fragmentàries d'aquest problema que Togores es planteja com se'l varen plantejar i se l'han plantejat solament els grans artistes.

CARLES CAPDEVILA

NOTUL·LES

EL SOLITARI DE BREDA.—Ja no són sols els pintors com Espinal, Vayreda, Mallol, Sisque-lla i Dali que es retiren a les diferents encontrades de la nostra terra, amb el bon fi de treballar més i millor, ja són també els artífes dels Bells Oficis que segueixen tan bons exemples.

Així podem citar, entre altres, el tapicer Tomàs Aymat, qui, de temps, te establertes les seves manufactures a Sant Cugat del Vallés, i en Josep Arugay, qui, en menys de dos anys, ha lograt arrencar a Breda, sota mateix de la serralada del Montseny, una ben orientada manufactura de terres cuites; això, després de decorar, a estones aprofitades, un deliciós baptisteri per a la magnífica església romànica del poble.

Fou precisament en aquest recés, on varem visitar-lo fa algunes setmanes, deixant amarat el nostre esperit de la seva tranquil·litat i, a la vegada, del seu afany de treballar.

AL MARGE D'UN ARTICLE.—En l'Almanac de les Arts i les Lletres que per enguany ha editat la «Gaceta Literaria de Madrid», hem tingut ocasió de llegir un bonic article de Angel Sánchez Rivero, a propòsit de l'Art Bompier al través de la Història de l'Art, article que ens ha fet meditar un poc i que podria donar lloc a una exigent revisió, que crec no resultaria mancada de sorpreses.

Es de doldre que l'article sigui interromput en el seu punt àlgit per la impaciència del Sr. Maroto, i que, en ell, no pugui esmentar-se el més gran i el més prolífic pompier que mai hagi produït la història, és de doldre que no s'hi parli del flamenc Pere Paul Rubens...

DESPRES DE L'EXPOSICIÓ DEL LLIBRE CATALÀ A MADRID.—Ja s'ha parlat en el moment oportú i prou extensament d'aquesta Exposició, però ans de tancar definitivament la informació nostra, no hi serà de més fer remarcar el que en les declaracions de cert sector, i com obeint a una consigna, s'hi hagin esmentat preferentment les edicions del Sr. Miquel i Planas...

ONIX

Barcelona, Gener de 1928.

A M O R O S A

*Oidà, que l'he vist gentil,
amb un pom de flors boscanes,
prop de la font dels desmais,
avui al finar la tarda.
Quan al passà'm pel costat,
la bona nit m'has donada,
he pensat per uns moments
si un rossinyol me parlava.*

*¡Qu'eren xamoses les flors,
aquelles flors que portaves!
De tantes que n'has collit
fins la cara et mig tapaven,
prô més bonica eres tú
que totes elles plegades,
i f'he anat seguint de lluny
amb el cor i amb la mirada.*

*Atrets dos blancs papallons
per les teves flors galanes,
amb elles jugant, jugant,
he vist que t'acompanyaven;
més ai, no he sabut encar,
per qui frisossos volaven;
jo crec que han vingut per tu,
de gentil que f'han trobada.*

*Llavors que'l camí has deixat,
i s'ha fos la teva imatge,
i jo m'he quedat solet,
m'ha dit mon cor sorpirant-ne,
—Si ara fossis papelló,
no tindries d'anyorar-la!*

ROSA SACREST

CANÇÓ DE GENER

*Ai! neu de gener
més flonja i més blanca.
El vell cirerer
somriu prop la tanca.*

*Es tot ell florit
—neu blana i humida—;
el sol que ara ha eixit
fondrà sa florida.*

*Ai! vell cirerer
no sentis frisança,*

*que el bon temps ja ve,
l'abril ja s'atansa.*

*Tot tu floriràs
—ramells plens de vida.
Serà el goig del mas
ta fruita exquisida.*

*Ai! neu de gener
devalla, devalla,
que el vell cirerer
vol flors i no en té.*

R. BLASI I RABASSA.

EL LLIBRE EN LA CULTURA SOCIAL

Conferència donada al Centre Obrer d'Olot, per en J. M. Mir Mas de Xexàs

Davant de numerosa i escollida concurrència, el dissabte dia 21 d'aquest mes, donà una ben documentada conferència en el Saló-Teatre del Centre Obrer, d'aquesta ciutat, el nostre incansable company de Redacció, el jove pintor En J. M. Mir Mas de Xexàs.

En breus paraules, obrí l'acte el digne president de l'entitat senyor Escapa.

L'amic Mir Mas de Xexàs començà pronunciant unes concises paraules, amb accent oratori, agraint la deferència que la Junta d'aquell Centre li feia en acceptar-lo com a conferenciant i en haver-lo nomenat membre de la Comissió de Cultura d'aquella societat. Digué que ell allà no hi anava a fer d'intel·lectual, sinó que hi venia a aportar el seu petit gra de sorra en l'obra de la cultura social. Tingué paraules d'elogi per a la labor cultural del Centre i donà començ al seu interessant tema, que versà sots el rètol de «El Llibre en la Cultura Social».

«No hi ha dubte—digué—que el problema social és un problema de cultura. La cultura, per mitjà del Progrés i la Ciència, no té altra finalitat que el cultiu dels coneixements humans i d'afinar l'exercici de les facultats intel·lectuals de l'home. Jo crec que la Cultura, com a problema social, no ha tingut altre objectiu primordial que destruir suament la igualtat de la bestialitat humana, del home paleolític, contemporani del mamuth i de l'os de les cavernes, de les races prehistòriques de Neanderthal, de Cromagnon i de Furfooz, fins a èpoques posteriors, i construir, en canvi, l'home civilitzat, idealista, amb la igualtat de drets socials.

El desig innat a tot ésser racional de plasmar i proclamar els seus sentiments, les seves invencions i progressos i de trametre'ls als seus descendents, feu necessària l'escriptura. L'escriptura, doncs, és la plàstica més vital de la civilització; és indubtablement la creació més important de l'home.

L'home primitiu es vegé obligat a gravar les imatges dels seus progressos en les pedres dels seus monuments megalítics (dòlmens, menhirs, cromlechs etc.). Per això, als historiadors i erudits devem l'haver descobert i dexifrat tanta joia prehistòrica.

El llibre pot dir-se que neix a l'utilitzar-se, per a l'escriptura, de teles, pells, fulles, escorces d'arbres, fàcils d'enrotllar o doblar-se. La paraula Llibre té la etimologia en el mot llatí Liber, que vol dir volum.

El llibre és l'efecte del desig humà de recollir i magatzemar les idees i pensaments de l'època amb totes les seves vicissituds històriques. Més que el riure i el raciocini, ha dit algú, el llibre ens distingeix del rest dels animals, els quals tal volta parlin (amb els seus gurgurals), cantin, discuteixin, estimin, es fabriquin jaços i vivendes, però que, ja en podeu estar segurs, no escriuen ni llegeixen com nosaltres, els homes».

Estudià un bell resum històric de l'evolució del llibre

fins arribar a la invenció de la impremta. Afegí que, abans que Joan Gutenberg perfeccionés l'art tipogràfic, altres invents semblants precediren al notable descobriment, entre altres la xilografia o gravat en fusta, usat a Harlem (Holanda) i la tipografia o us de caràcters movibles, atribuïda a Llorenç Coster, editor d'Harlem. Donà una curta biografia de Gutenberg i nomenà les principals poblacions que foren les primeres en establir aquest notabilíssim invent. Digué que, el número i varietat de llibres impressos en els darrers anys d'aquell segle és sorprenent, amb el bon gust en que estan editats, essent relativament abundants les obres en llengua vulgar que alternen amb les llatines, així clàssiques com escolàstiques. Els governants ajudaren, amb disposicions legislatives, a fer possibles la publicació i venda de llibres.

«Un dels primers llibres que rebé l'honor de la impremta, fou un llibre català: «Tirant lo blanch», editat a València l'any 1490 en la impremta Spindeler. En 1895 es posà en venda un exemplar a 6000 pessetes. El llibreter Quaritch de Londres, el comprà a baix preu perquè ningú l'adquirí, cedint-lo al milionari Huntington dels Estats Units, pel fabulós preu de 15000 pessetes. Doncs cap llibre ibèric, en aquella data, havia obtingut un preu semblant. En la Biblioteca Nacional de París es troben les primeres edicions dels catalans Raimond Lull, Lluís Vives i Francesc Eximenis.»

«I així evoluciona—afegí—fins arribar al floreixement cultural dels nostres dies. I ja no cal dir que avui el llibre és el bagatge més segur del Progrés.

Les conseqüències de la impremta han estat realment incalculables, podent-se considerar, sinó el primer, almenys un dels més importants factors de la Civilització».

Acabat el procés històric del llibre, entrà a analitzar la seva utilitat social:

«El llibre proclama la seva supremàcia en les cinc parts del món. El Progrés l'ha convertit en joell de primera necessitat.

Qualsevol que sigui la nostra professió o ofici a que ens dediquem, necessitem dels consells del llibre. El Llibre és l'únic amic que sap guardar-nos. Per a trobar-lo no és de necessitat que sigui un dia núvol o seré, que sigui hivern o estiu, primavera o tardor, cal cercar-lo tan sols en les llibreries o biblioteques. No hi ha excuses que hi valguin. No es necessita desgast econòmic per a consultar un llibre. Avui no sols hi ha biblioteques—és clar que encara en manquen moltes—la entrada a les quals és gratuïta, sinó que també hi ha moltes societats que tenen aquests tresors culturals i cívics.

La societat que tan sols és recreativa i no té biblioteca és un estament mort, no pot ésser humana. Moltes de les biblioteques, però, la pols se les menja.

A Catalunya tenim efectiva una de les obres més

vitals de la dissolta Mancomunitat: les Biblioteques Populars. A Olot en posseïm una que, si bé compta amb una notable estadística de llegidors, no és massa apreciada pels olotins.

El doctor Gregoire ha dit: «La maison de l'esprit est, gèneralment, l'esprit de la maison»; i jo dubto que els olotins, tinguem encara un concepte clar de l'esprit de Gregoire.

Spengler, aquest gran savi de la filosofia i de la ciència europees, ha dit que la cultura ja estava feta, que el que manca és la plasticitat educativa d'aquesta cultura. Hem de creure, com Spengler, amb la «Decadència d'Occident.»

I no cal dubtar d'aquest gros estancament de la Civilització. Avui, si ens permetéssim la molèstia o el gust, perquè hi ha de tot, de llegir i estudiar tot el d'útil i d'humà que s'ha escrit i que s'ha publicat en els llibres, ben segur que la major part dels mortals racionals no estariem tan mancats de sentit comú, ni seríem tan poc socials. Ben segur que capiríem, amb consciència, el veritable valor de la Justícia i sabríem més certament el què són el Dret, el Deure i la Raó.

Avui, malauradament, s'escriu molt i es llegeix poc i succeeix allò que ens deia l'admirat Bertran i Pijoan: Que ens exposem a escriure convençuts que diem quelcom de nou i ens trobem que, al millor, en Ciceró ja ho havia dit. Per això, afegia l'amic Bertran, que deixava d'escriure moltes coses per por de què ja haguessin estat escrites. No devem, però, censurar aquesta febre d'escriure, puix que no deixa d'ésser un pas d'evolució literària, el que devem lamentar és aquesta poca devoció que sentim per a la lectura saludable. Això no vol dir que no es llegeixi, no, massa que es llegeix encara. La novel·la eròtica i rosa, que se'n diu, té un extens mercat de compradors i llegidors, sobretot en les dones. I és que la dona encara llegeix més que l'home, sobretot romanticismes i sentimentalismes no sempre ben escollits.

La joventut mascle creu que la masculinitat està en el futbol, en la boxa, en el xarleston i en els jocs de cartes. La joventut femenina cerca la feminitat en el ball, en el cine, en les mitges i vestits i en la *peca-cura*.

I vet-ho-aquí les grans corrents de la modernitat.

La culpa, però, no la tenim tota nosaltres, ens ve de l'escola. D'escolars hem estat mal iniciats degut a la deficient organització pedagògica del nostre país. No ens extendrem en analitzar aquesta manca de bona pedagogia escolar perquè les circumstàncies actuals no ens ho permeten. El cert és que l'ensenyança primària està conceptuada encara com a molt secundària.

I és que l'arbre de la ciència porta encara la fruita vedada, segons sentència de Levis.

Per això és de tanta necessitat l'educació post-escolar. I aquesta encara està en pitjor situació que aquella. Ens manca voluntat per adquirir aquells coneixements que engendren els grans dubtes, aquells grans dubtes que porten les grans idees, aquelles grans idees que fan als homes dignes de la Civilització.

No dubtem que la bona educació de la joventut és la garantia més segura de la felicitat. Així ho ha dit

Oxenstiern i així ho creuen els que hi veuen una mica clar.

Si no volem esclavitzar-nos les idees, si volem ésser lliures, ens cal educar-nos amb les màximes dels grans savis. Ens cal llegir molt a Plató, Ciceró, Kant, Rousseau, Balnes, Voltaire, Zola, Stendal, La Iglèsia, Sedaine, Leibnits, Víctor Hugo, Schiller, Darwin, Anatole France, Dumas, Spencer, Bernard Shaw, Tolstoi, Spengler, etc., etc.

Es clar que no tothom ha de llegir llibres acadèmics i científics, però si que tots hauríem d'estar enterats dels deures de ciutadania. Avui ja no hi cap l'analfabetisme. Doncs arreu hi ha obertes escoles d'ensenyament gratuït, les quals podran ésser deficientes en molts conceptes, però que, amb tot, ensenyen d'escriure i llegir... I tot home que ha après de llegir té el deure de saber-ne. I l'home que sap llegir ja sap la més difícil de totes les arts. Ho ha dit Duclós.

Els bons llibres són els que devem llegir i no us creieu que per bons llibres entengui jo els llibres de «sauts», no, sinó que per tals entenc els que contenen idees socials i deures d'Humanitat; preceptes d'Higiene i altres coses que, potser, no s'han après en l'escola. *Nullum esse librum tan malum ut non aliqua parte profdesset*. No hi ha llibre, per dolent que sigui, que no contingui quelcom de bó. En general no falla aquesta sentència de Plini el Jove. Però cal dubtar que els llibres obscens del Caballero Audaz, Alvaro Retana, Hoyos Vincent, Insua, Belda i d'altres escriptors de comerç literari, (?) tinguin un troç de bó. I, no obstant, són els més llegits. De la Buisse ha dit: Una novel·la obscena és un llibre contra la moral, i té tota la raó. Malhauradament encara hi ha molta gent que hi somnia amb prínceps i princeses encantades o bé s'apassiona amb la lectura de novel·les eròtiques, insubstancials i desmoralitzadores. I en pau descansin les novel·les històriques i filosòfiques. Ja deia bé el gran Napoleó quan s'exclamava: En la marxa dels segles, el mateix que en un exèrcit, sempre hi ha ressa-gats. I, en veritat, és així.

En aquests primicis del segon quart del segle XX encara hi ha analfabets, encara hi ha monopolitzada la cultura, encara les Universitats estan tancades a l'obrer i... encara es parla de llibertat, igualtat i fraternitat. I el pitjor és que parlant la gent no s'entén, ni aquí ni en lloc.

Que bé es podria aplicar, al nostre país, aquella frase de Say que diu:

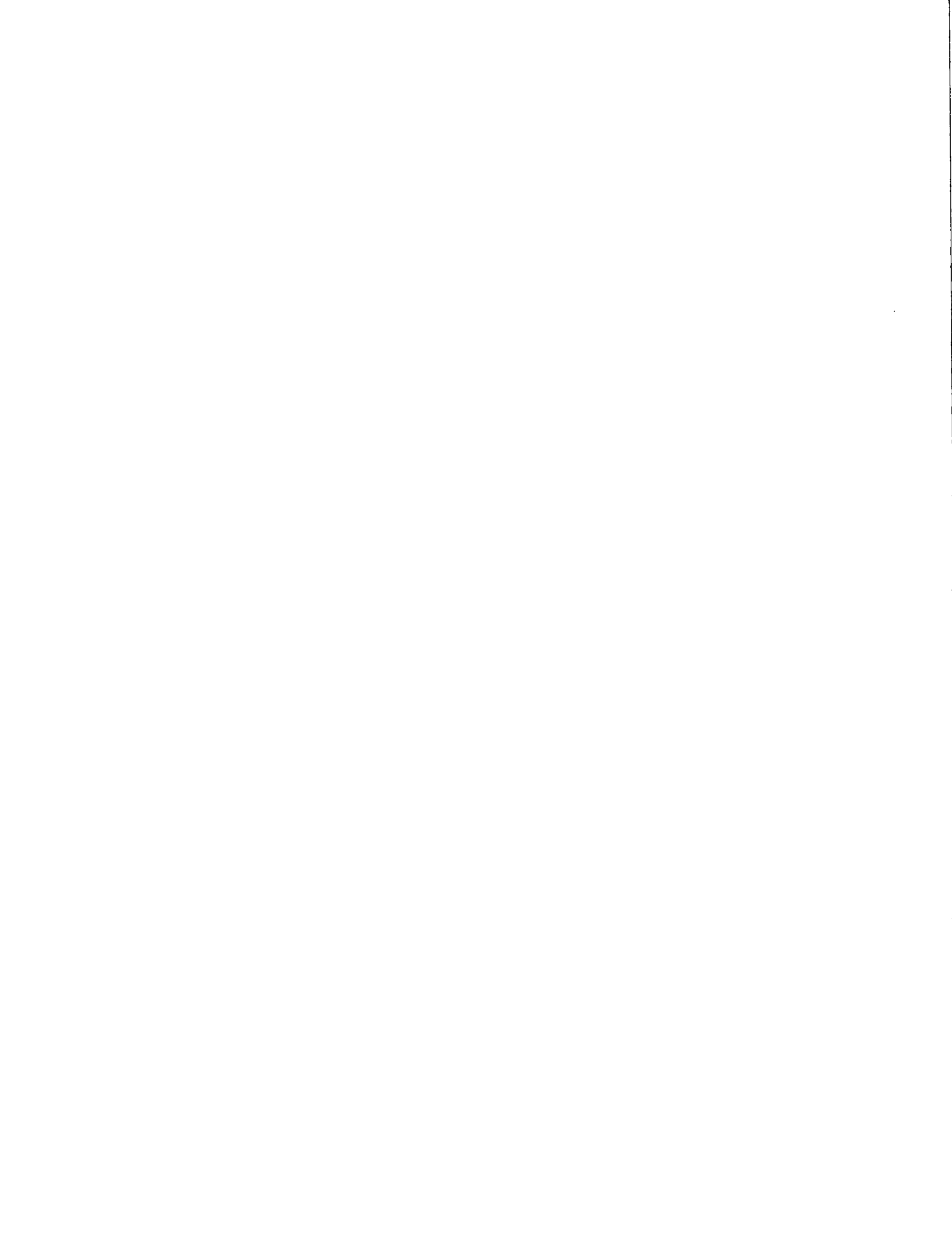
Sota el paral·lel 49° de latitud hi ha un país on cedeixen galanament a la força i on disputen contra la Raó.

Si volem, doncs, que la lectura ens serveixi per a la nostra autoformació, ens caldrà fer un esforç: cisellar-nos en el bon desig de fugir d'aquells inútils esplais que ens poden causar aquests volums, que sols la imaginació irrealista i insubstancial, d'autors envilits per l'interès, pot crear amb perjudici de la nostra perfecció espiritual. Justament el goig d'un llibre està en el diàleg que amb ell tenim. Un llibre no val per l'estona que hàgim passat en la seva companyonia, sinó que pel perfeccionament que hagi portat al nostre esperit, per l'enro-

PESEBRE ARTÍSTIC

que el pintor En M. Valls exhibeix a Barcelona i que és un reflexe dels terrals i tipus de la comarca olotina.

timent de la nostra moralitat en negar-lo o afirmar-lo en les seves sentències ideològiques i humanes.

Si així sabem concebre la lectura, ben segur que l'esforç i el treballar, que el nostre millorament requereix, ens serà un dolç i nobilíssim esplai i esmercerem el temps de la millor manera, sense perdre'l inútilment.

Llibres, llibres i més llibres devem llegir, que a escriure ja hi serem a temps, mentre no ens cansem pel camí. En tot cas escrivim sobre el que s'ha escrit i comentem conceptes sobre les tesis enceses i aprofitem-nos de les orientacions dels bons autors per a dirigir les multituds inconscients.

Penseu que avui ja no es mideixen els pobles per la seva extensió territorial ni pel seu número d'habitants. Avui els pobles són solidaris els uns dels altres. El valor d'un país, en el món, està mesurat pels seus savis, artistes i obrers, els quals, fent obra comú, constitueixen la Cultura, que és la veritable Pau que va cimentada amb la noble trilogia de la Instrucció, de la Justícia i de la Llibertat.

Per a formar-nos una cultura individual, que és per on s'ha d'arribar a la cultura col·lectiva, no sols ens és necessari saber llegir i escriure i treure profit del que es llegeix o s'escriu, sinó que ens és indispensable de l'auxili d'una llengua, d'un idioma ben parlat. No ha d'ésser aquest idioma una parla que tingui la esplendorositat d'una literatura brillant i que sia parlada per un major o menor número d'habitants territorials, no, amb tal que sigui la llengua materna, ja n'hi ha prou, de moment. Per a conèixer i parlar amb altres llengües, es necessita del cultiu de l'idioma nadiu. Després, aquell qui vulgui estendre's amb més coneixements, que no pugui adquirir degut a l'estat incipient de la literatura de la seva parla, pot fer-ho universalitzant-se, ajudat de l'idioma que més li pugui servir. Precisament el diàleg de les llengües ha d'esdevenir el diàleg veritable dels esperits de la Civilització Universal.

Sabeu el que ha dit Volney? Doncs ha dit que el primer llibre d'una nació és el diccionari de la seva llengua. I no hi poseu cap dubte.

Doncs la primera obra cultural que ha de fer un poble és fer de la seva llengua una veritable font de cultura i un guiatge dels seus actes socials.

Cal llegir molt amb la nostra llengua, perquè amb l'auxili d'ella els conceptes es fan més clars i comprensibles. Llegint amb una llengua que no sigui la nostra, per més que la dominem gramaticalment i filològicament, hem de fer doble feina: traduir, amb la nostra, les idees escrites amb l'altra.»

I afegí: que mancaven encara moltes traduccions de les obres clàssiques i prestigioses. Elogià la gran obra de la Fundació Bernat Metge i digué que el Centre Obrer era la única societat local que tenia els volums de la F. B. M. en la seva valiosa biblioteca—una de les millors d'Olot—a més d'obres filosòfiques ben interessants—en cità els principals autors—Digué que la Junta feia tots els possibles, posant tots els mitjans de cultura a les voluntats obreres, per a que els seus socis poguessin

adquirir una sòlida educació post-escolar. Per tant el qui no s'educava era perquè no volia.

Afegí:

«El nostre obrer, i perdoneu-me aquesta sinceritat, no està encara en el nivell de reclamar els seus tan justos drets socials, i no hi està perquè no té prou cultura per a obtenir-los i posseir-los amb dignitat. Parlo en general, ja sé que n'hi ha alguns, però pocs encara, que frisen per aquest millorament cultural obrer, essent ells un bell exemple de sacrifici; però no n'hi ha prou de que uns quants es sacrifiquin i siguin homes intel·ligents. Per a ésser lliures cal sacrificar-nos tots, i així serem cultes i honrats. No tots hem d'ésser savis ni acadèmics, però si que tots hem de comprendre els drets i deures de la Civilització, que són els drets de la ciutadania veritable.

I amb l'amistat amb el llibre podem civilitzar-nos. Recordeu-vos, però, que hi ha molts llibres immorals i insubstancials, obscens, eròtics, plens de frivoltats molts; aquests llibres cal que els desterreu. No dubteu que la falsa ciència és una veritable ignorància adquirida, i creiem que Helvetius tenia molta raó quan ho deia. En canvi, com bé deia Tertulià: Un bon llibre és un llegat que fa l'autor a la Humanitat. I, certament, que és un bon llegat.

Si les Universitats encara estan tancades als humils (els mancats de recursos econòmics), penseu que no és necessari matricular-se en cap centre acadèmic per a adquirir coneixements legals. Ben segur que en les biblioteques públiques podreu adquirir-los a bastament, i allà no us donaran ni suspens, ni excel·lents. Ningú us obligarà a llegir escolasticismes i capricis de catedràtics doctorats.

Ja suposo que, alguns dels que m'escolteu, exclamareu: així, segons vós, sols hem de llegir llibres filosòfics i científics, veritat?

Això jo no ho he dit ni ho recomano. Crec que els adolescents - i per tals s'hi poden comptar aquells que no han adquirit encara la maduresa de l'educació post-escolar sia pel motiu que es vulga—no han de començar el seu poliment espiritual llegint a Kant o Descartes, a Spengler i a Einsteind, no, sinó que han d'aprendre primer de saber llegir i de comprendre el que es llegeix. Llegint molt, i posant seny en la lectura, es pot adquirir una bona preparació pedagògica per a poder naturalitzar les idees i pensaments evolutius d'aquells grans homes que, amb la seva col·laboració literària-espiritual, plena de bona filosofia moralitzadora i sociològica, han sabut servir patriòticament als seus ideals i a la Humanitat.

Per on es deu començar, doncs, a llegir? Quins llibres són els més aptes per a obtenir una bona preparació ideològica?

Es tan difícil, companys, assenyalar la porta d'aquesta cultura social, que jo no m'atreveria a dir res en absolut sobre aquesta matèria. Ni crec que hi hagi ningú que pugui afirmar res *a priori* ni categòricament sobre aquest punt d'olbir perillós. Joestic cregut que la personalitat cultural d'un individu s'adquireix amb el temperament. Però, si hagués d'aconsellar o advertir a algú que volgués iniciar-se, ho faria recomanant-li que

llegís novel·les curtes i substancioses, no molt llargues de moment; doncs aquestes solen ésser sovint cansadores quan hom no té l'habitud de llegir seguit i reposat.

Aquestes novel·les aconsellaria que fossin escrites per homes prestigiosos en la literatura i que tinguessin un fons de moral i d'humanitat: aquelles novel·les que tenen un doll de filosofia amagada en la psicologia dels personatges i de les narracions de les costums i terrals, que saben fer vibrar l'esperit cap l'encís de la Virtut i de la Bondat, de la Justícia i de la Raó. Aquestes novel·les precisament són les que han fet universals als seus autors. França té com exemples: Victor Hugo, Dumas, Anatole France, Juli Verne, Lamartine, Balzac, A. Daudet, per no dir-ne d'altres. Els anglesos: Dikens, Walter Scott, T. Hardy, O. Wilde, Lord Byron Milton, etc. La literatura espanyola: Cervantes (El seu «Quixot» és no sols una preciosa novel·la filosòfica i literària del segle d'Or, sinó una de les millors joies de la literatura universal; «Les novel·les Exemplars,» són veritablement un exemple d'aquelles novel·les curtes que us deia més amunt), Pereda, Alarcon, Ricardo León, Palacio Valdés, Menendez Pidal, Blasco Ibàñez, De Valera, etc. A Catalunya hi tenim com a models: M. Vayreda, Ruira, Pere Coromines, Puig i Ferrater, P. Bertrana, S. Rusiñol, Eugeni d'Ors, Pous i Pagès, R. Caselles, Victor Català i N. Oller, i alguns altres, no gaires més, però, perquè la novel·la, a casa nostra, està decadent. En el teatre, el llibre més plàstic, doncs en ell viuen els personatges, que són els tipus i el caràcter de la raça, i les paraules, que són el diccionari de la llengua, hi tenim més valors universals. Catalunya ha cantat massa romànticament, però, amb un sentimentalisme sincer i apassionat, les gestes i tradicions de la terra, i és aleshores que la Poesia, aquest art de la divina paraula, aquest dolç lirisme de l'esperit, ha esdevingut gran, noble i espiritual. Però no n'hi ha prou de cantar les nostres tradicions a redós del cant sagrat de la tenora, no, sinó que també convé que els nostres intel·lectuals siguin, a voltes, filòsofs i novel·listes, orientadors de les multituds; ja sia amb la novel·la històrica i filosòfica, ja amb llibres com els que el malaguanyat Creixells, ens haguera deixat com a tresor ben segur, si la mort no s'ens l'hagués emportat tant d'hora. De totes

maneres, avui, la literatura catalana és quelcom que viu i fa vibrar les consciències. Rovira i Virgili, l'apòstol del periodisme i redemptor de les joventuts, aquest fort i madurat historiador—que ens està ensenyant les gestes, virtuts i pecats dels nostres avis, amb la seva «Història de Catalunya»—és el qui ha orientat els nostres cervells incipients, no sense trobar-se amb les dificultats que són adhients a tota obra regeneradora i evolutiva.

El que ens cal, doncs, és llegir, llegir molt i amb consciència. Saber-nos madurar i dominar, saber seguir, amb els ulls de l'esperit, però oberts al món de la virilitat i de l'honradesa, les passes del Progrés i de la Ciència, que són els únics que ens han de portar, tard o d'hora, la civilització de la Cultura social».

I acabà el seu estudi amb aquest cant a la dona:

«La dona, més que cap home, ha de voler ésser feminista, però sense masculinitzar-se. Deu llegir menys sentimentalismes mal escollits i ha de voler cercar, amb l'antorxa de la veritat, la seva llibertat social, que, al fi i al cap, també té cor i esperit, tal vegada millors que els dels homes. Si sabessis, o dona! tu que ets l'espill de la Civilització, perquè tu has inspirat, amb la teva beutat esplendorosa i ingenuïtat intel·ligent, a tots els savis, a tots els poetes a tots els artistes, pintors, músics i literats, i tu també que els has fet dolents, a voltes, amb el teu orgull inconscient i esclavitzat; si sabessis, doncs, o dona! de la manera que et voldria: guidora i inspiradora de la Justícia, de la Veritat i de la Llibertat... Però, perquè tu siguis així, ja saps ben bé el que et cal, o dona? Fug d'aquest sensualisme material que tan agrada i corromp als homes ignorants i degenerats; allunya't d'aquest ambient d'atracció del teu cos artificialitzat per les mentides d'una falsificada bellesa; despulla't de la vanitat coqueta i revesteix-te dels joiells de la Intel·ligència, llegeix menys eroticismes insubstancials i broda el camí de la Victòria, de la Cultura. El dia que així et tornis, o dona causa del pecat! aquell dia cantarem aleluia! La cultura social, llavors, viurà en el Palau Reial de la Virtut, de la Justícia i de la Veritat, la trinitat santa i noble de la malhaurada Llibertat Humana».

Al finalitzar la seva documentada conferència, l'estimat company, fou molt aplaudit i felicitat.

PREMSA CATALANA

LA PREMSA CATALANA.—«La Nova Revista» ha obert ja el seu segon any de publicació, essent el número de Gener, darrerament vingut a la nostra redacció, interessantíssim. «Vida Lleidatana» i «Ciutat» de Manresa, han publicat uns excel·lents extraordinaris, honor de les nostres lletres i avalats per prestigioses signatures i il·lustrats amb magnífics fotogravats. També

«Catalunya Social», ha dedicat un excel·lent extraordinari al filòsof J. Balmes. «Crònica Targarina» ha fet un admirable esforç en editar un altre extraordinari magnífic i, així mateix, «El Balc Montseny» d'Arbúcies amb el seu també extraordinari. És ben clar que la veu de les comarques continua vital i intel·ligent.

LA INAUGURACIÓ D'ATENEA

Conferència de Rafel Benet

El crític d'art Rafel Benet, que inaugura «Atenea», vist per J. M. Mir Mas de Xexàs

El dimarts, dia 3 d'aquest mes, a les deu de la nit, en un dels escaients salons de l'Orfeó Popular Olotí, tingué lloc l'acte inaugural de «Atenea», nova secció cultural de l'esmentat Orfeó. Fou un acte ple de senzillesa i despullat de tota ostentació inútil, però no menys eficaç.

Obrí l'acte el president de l'Orfeó i distingit metge En Ramon Moret, el qual donà per començades les tasques de la nova entitat.

Es amb orgull—digué—que assistim a la naixença d'aquesta secció cultural del nostre Orfeó, que ha de portar el miracle d'aplegar tots els que, per damunt de tota mesquinesa, sentin un ideal artístic. Aquest és l'esperit de «Atenea»; amb ell obrim de bat a bat les portes del nostre casal, a totes les manifestacions culturals, perquè volem que d'entre el neguit del viure modern, d'entre el positivisme barroer sorgeixi quelcom que, com les nostres cançons, asserenin l'esperit i enlairin els cors.

Avui—seguí el senyor Moret—obre la nostra tribuna l'excel·lent pintor i notable crític d'art, En Rafel Benet, ben conegut de tots, el qual us parlarà de colors i artistes, demà un erudit ens exposarà la gesta del nostre Verntallat, la figura del qual resta boirosa dintre la història; un altre dia l'Orfeó glossarà les tonades de la terra i les creacions dels genis, i també els nostres poetes i prosistes ens deixaran fruir les primícies de les seves obres.

«Atenea»—continuà—aspira a ésser el cenacle dels escollits, el cor i el cervell de la intel·lectualitat olotina, la càtedra del refinament cultural de la contrada. «Ate-

nea» no ha d'ésser una capelleta reclosa, amb exclusivismes i tendències: tot el que sigui art, totes les modalitats culturals, tot el que no ofengui a Déu ni als homes, hi tindran cabuda.

Després d'un bell record als eminents homes locals ja desapareguts, remercià al senyor Benet la finesa que ha tingut d'inaugurar «Atenea», i elogià la tasca dels amics Vayreda, Garganta i Munteis, realitzada per a la creació d'aquesta nova secció cultural de l'Orfeó.

Fou molt aplaudit.

Totseguit la clara i efusiva paraula del distingit crític d'art En Rafel Benet aletejà entre la selecta concurrència.

Després d'agrair l'alta atenció que se li havia fet d'inaugurar «Atenea», i que immerescudament havia acceptat per tractar-se d'una obra cultural olotina, manifestà que el tema a parlar seria altrament diferent del que s'havia dit; res d'impressionisme, avui; és més escaient parlar concretament de pintura i encara millor d'alguns artistes suara traspassats. No pot fer-se altrament en una contrada com aquesta que de tants artistes de fama mundial ha estat bressol.

Diu que el mes de novembre ha estat sumament tràgic per a l'art, ja que, en el seu transcurs, eminents artistes han traspassat amb greu sentiment de tothom. Un d'ells, mossèn Garriga, pintor de bodegons; si en els seus començos fou de remarcable fluixedat, cal reconèixer que després tingué certs que el feren albirador, i féu obres ben remarcables.

D'En Marian Llavanera gairebé no puc parlar-ne; amb tot i la profunditat de la seva obra artística, no el coneixia tant com vosaltres. Encara que no fos nat ací, la seva formació en l'art era ben olotina. En la vostra escola i sota el mestratge de l'eminent Lu Pasqual, ell encarrilà la seva ànima i esdevingué destre en el color; convisqué entre vosaltres i s'ensinistrà entre vosaltres; ¿què puc dir-ne—afegí—que no sapiguen tots a bastament el que fou En Llavanera?

Dedicà també el senyor Benet un escaient record al malaguanyat escultor Enric Quintana, traspassat el 31 d'octubre darrer, en plena joventut. Exposà la valor exquisida que amarava la seva espiritualitat segada en flor.

Parlà després d'un altre artista, el més fort i vigorós de tots, l'extraordinari pintor de parets En Francesc Gimeno, un veritable artista del vuitcents, els quadros del qual són veritables obres mestres. Era fill de Tortosa, i el seu pare constructor de carros; als quinze anys deixà els seus estudis per a fer d'aprenent a casa el pintor Marquès, però d'ell deia Gimeno que havia estat el seu amo, més no el seu mestre.

Fou un home espiritualista, auster i d'una gran voluntat; esmerçà el seu temps entre el seu ofici de pintor de parets i les seves teles. Estigué a Madrid on

pintava «Marines de la Costa Brava», i va marxar-ne sense visitar l'Escorial, perquè la seva dispesera li recomenava i ponderava. Estigué un quant temps a Torroella i a Llansà, on pintava quadros per 25 duros al mes.

Un cop casat, tornà al seu ofici. Tingué la dissort que moltes de les seves teles li fossin sostretes i portades a Amèrica.

Era un home de cultura autodidacta, i amb tot i la seva instrucció primària aprengué el grec i l'hebreu per a llegir els antics, la Bíblia i l'Antic Testament.

Gimeno fou soci del Centre Aquarelista de Barcelona, on hi havia—segons ell—la terregada artística. Els aristòcrates de la pintura llavors eren a l'Ateneu, fins que es fusionaren amb la creació del Círcol Artístic, i allí el gran Picasso més d'un cop s'aprofità dels trets i particularitats. Baixeres i Gimeno eren dos temperaments diametralment oposats.

Gimeno—afegí el conferenciant—estigué una llarga temporada del tot oblidat, fins que l'any 1915 En Mallol, ple d'entusiasme, no va cansar-se fins aconseguir la seva reivindicació, organitzant una exposició. Jori, a «La Publicitat», i Morató a «La Veu», parlaren llargament del pintor extraordinari; fins Xenius li dedicà un glossari, encara que amb reserves. Celebrà altres exposicions, però Gimeno tingué sempre poc èxit de venda. La seva vida fou molt modesta, però amb cert orgull desproveït de tota vanitat; era càustic en el seu parlar; per altra part d'una infinita dolcesa.

Elogià la tela de «El nen i el gos», que considera l'obra cabdal d'aquest humil artista.

Després de llegir dos capítols de la biografia que el propi senyor Benet escriu del gran Gimeno, elogué tan simpàtic acte entre els aplaudiments i felicitacions dels concurrents.

Llibres i publicacions

NOUS PERIÒDICS

«Excursionisme»

Els excursionistes estan d'enhorabona, puix sabem de font autoritzada que properament apareixerà «Excursionisme», periòdic quinzenal, dedicat exclusivament a l'excursionisme en els seus diversos aspectes.

Els devots de la muntanya, tindran un defensor dels interessos llurs i un propagador entusiasta de les seves aficions.

L'aportació cultural que significa aquesta nova publicació, no cal dir que ha despertat gran interès entre els adeptes, els quals hi trobaran ateses múltiples qüestions que han d'ajudar a fer comprendre millor la transcendència d'aquest deport, que tan popular s'és fet entre nosaltres.

«L'Opinió»

S'està preparant la publicació per a una data pròxima de «L'Opinió», setmanari reflexe de la vida catalana, que es proposa ésser l'òrgan d'expressió d'importants elements de la nostra intel·lectualitat, informat per un ample esperit liberal i europeu.

Tant els noms dels col·laboradors, com el to del nou periòdic fan esperar que tindrà una gran difusió entre el nostre públic.

MONOGRAFIES MÈDIQUES

«DIAGNOSTIC I TRACTAMENT DE LES AFECCIONS ANO-RECTALS», pel doctor Josep Lentini i Díaz.

Es el títol del número 13 de «Monografies Mèdiques». Es un breu tractat de les afeccions d'aquesta regió fet per un especialista tan capacitat com és el doctor Lentini.

Aquestes malalties han sofert en els últims anys una gran transformació, sobretot en la seva terapèutica. Les grans conquestes de nous mitjans de curació han beneficiat

als malalts d'aquestes afeccions; l'electricitat, la diatermia, el radi, els raigs Röntgent, les injeccions esclerosants, han estat emprades amb èxit.

Avui el metge no els pot desconèixer. Cal pensar que bona part dels que sofreixen aquestes malalties acaben en una neurosi, car van minant-los els sofriments que si no acaben en llur majoria amb la seva vida física, acaben amb la seva moral.

El doctor Lentini estudia una per una aquestes afeccions, les descriu d'una manera clara i en dona els mitjans de curació que l'experiència mèdica aconsella.

Un altre bon llibre a anotar en la col·lecció de «Monografies Mèdiques».

En el Noticiari es publica un article, «El doctor Rudolf Matas», del doctor Agudé Miró, es reproduïx la intervint celebrada amb el redactor de «La Publicitat» amb l'esmentat doctor Matas i el programa del curs de Traumatologia de l'Hospital de Santa Creu.

GENERACIÓN CONSCIENTE

Vertaderament interessant i útil és el número extraordinari de l'excel·lent Revista cultural valenciana «Generación Consciente». Pel seu alt valor educatiu, per la bellesa de les seves ensenyances i pel variat i selecte dels seus treballs científics i literaris, deguts a les més prestigioses signatures de la intel·lectualitat mundial, aquest número és digne de figurar en la biblioteca de tota persona culta i estudiant. Col·laboren en aquest número: doctor Isaac Puente, Josep Comas Solà, doctor Jaume Ferran, professor David Díaz, John Dewey, doctor Legrain, Guy de Maupassant, Rafaelita Ferro, doctor Francisco de Sojo, doctor A. Chauffard, Han Ryner, doctor Roberto Remartínez, Gustavo Le Bon, doctor S. Recasens, F. Barthe, Antònia Maymon, Francisco Rodríguez, Panait Istrati, Sebastià Gomila, Angel

Samblanrat, T. Cano, Juli Senador Gómez, J. Cortès Rico, E. Armand, Dionysios, Domingo Barnes, J. López Montenegro, Juli Barco, doctor Nicolau Anador, i Higini Noja Ruiz.

La portada és una magnífica tricomia del famós quadro «El Mirall», d'Henry Caro, del Museu de Leipzig. Preu: Una pesseta. Demani's a corresponsals i kioscos o a l'Administració: Apartat, 158, València.

cròniques d'art

SALA PARÉS

Tres exposicions pòstumes han ocupat les sales.

D'Euric Moncerdà alguns quadres d'assumptes religiósos la majoria, i una sèrie de projectes de mobles, joies i brodats, tots ells amb gran habilitat de tècnica.

Francesc Gimeno: D'aquest artista, qual producció restà sens mostrar-la a la consideració del públic degut a la seva gran modestia i a les seves privacions, fins que alguns artistes admiradors seus es cuidaren de fer-ho, actualment podem admirar alguna de les seves obres en les que s'hi pot comprovar la solidesa de la seva pintura; en els paisatges s'hi veu molt marcadament el moment en què són interpretats, dones, no s'enamorà d'una hora determinada, com molts artistes fan. També hi ha alguns quadres de figures, molt realistes.

Mariàn Lllavanera. D'aquest artista en podem admirar alguns paisatges d'una gran justesa; llàstima que la traidora mort no el vagi deixar arribar a la seva plenitud. Tres quadres de figures, tal volta el més superior el seu auto-retrat.

Actualment ocupen la sala: *En Rusiñol*, *Casas* i l'escultor *Clarassó*, els quals conjuntament celebren la seva anyal exposició. El primer amb els seus jardins, el Sr. Casas interiors, tots ells executats amb la seva reconeguda mestria.

GALERIES LAIETANES

D'en *Juli Borrell*, són deguts quadres de tema molt picaresc i alguns paisatges.

Josep Rovira. Aquest jove pintor ens mostra una sèrie de bodegons molt reals, i un retrat d'evident caràcter.

El senyor *Guinart*, exposa paisatges animats amb festes típiques i costums populars dels pobles de la nostra comarca.

De *Josep Puigdemongolas*, una sèrie de paisatges de fresc colorit.

Actualment de *Lluís Cerdà*, una sèrie de paisatges mallorquins, en els que s'hi nota una paleta molt brillant.

Del senyor *Carredoyra*, quadres de figura.

La simpàtica agrupació «Conreadors de les Arts»,

celebra la V exposició col·lectiva, molt superior a les passades exposicions; pel que cal recomanals-hi segueixin, aquests joves pintors endavant. La llista d'expositors és:

Antoni Bescós, Laureà Bonet, Josep Bou, Alexandre Coll, Lluís Gómez, Antoni Gómez Masip, Francesc Guinart, Joan Marcé, Josep Picó, Ramón Ribas, i Josep Rovira.

De J. Vidal, interiors molt ben resoltos.

GALERIES DALMAU

El pintor bàvar Pretzfelder, amb el títol de «Paisatges d'Espanya», ha reunits alguns paisatges dels més oposats paratges.

Actualment ocupa la sala la *Gaceta Literària*, que exposa alguns quadres i escultures, alguns del més pur *futurisme*.

CASA BUSQUETS

Quadres de Marqués Puig.

GALERIA AREÑAS

Aquarel·les de la senyoreta Carme Bernades.

LA PINACOTECA

Quadres de Carlos de Valero, Joaquim Sunyer i d'objectes antics.

M. V. Q.

II Exposició d'Art Tarragoní

A Tarragona, la ciutat romana per excel·lència, s'hi ha inaugurat, amb gran solemnitat, la II Exposició d'Art Tarragoní, en el «Foment d'Estudis» d'Acció Popular Catòlica. El doctor Ramon Sabaté, Canonge de la primada Seu tarraconense, hi ha donat dues interessants conferències d'art.

Exposició M. Lllavanera.—Ateneu de Girona

A l'Ateneu de Girona s'ha clausurat l'exposició d'obres del pintor Marian de Lllavanera. Carles Rahola, Puig Pujades i Joaquim Pla i Cargol hi han donat interessants conferències, glossant les valors artístiques del malaguanyat artista empordanès, suara traspassat.

Exposició R. Barnadas

A les Galeries Laietanes de Barcelona hi ha obert una interessant exposició de les seves obres, el nostre bon amic i jove artista En Ramon Barnadas. El catàleg consta de 21 obres, la major part paisatges olotins. Ja no cal dir que celebrarem el seu nou èxit.

d'ací i d'allà

LA NOSTRA CONTINUACIÓ

Era un propòsit nostre plegar amb el número de Desembre la nostra publicació, no, però, per déficit econòmic, no, sinó amb motiu de la indiferència ciutadana; així ho expressàrem en el número de Novembre de l'any finit. Però, davant de les moltes cartes que hem rebut, sobretot de gent prestigiosa de les nostres lletres, i en virtut del companyerisme dels nostres amics de les comarques catalanes, els quals ens han expressat en llurs periòdics i revistes clams de simpatia i elogi per la nostra revista, i amb el prec de la major part dels nostres subscriptors d'Olot i de fora, i amb la prometença d'una col·laboració amiga d'alguns companys olotins, hem posat vela i ens hem tirat a la mar de la continuïtat, amb el propòsit d'arribar, amb els nostres esforços, fins allà on poguem, comptant amb que el nostre sacrifici periodístic serà recompensat per la col·laboració dels nostres conciutadans, esperant que sabran ajudar-nos en la nostra obra, engroixint la llista de subscripció, que, si bé és força encoratjadora, no ho és prou encara en proporció del esforç periodístic que fem tots els de la redacció en mantenir a Olot una revista literària i artística que pugui competir amb presentació amb les publicacions de la capital. Els numerosos elogis que de per tot arreu hem rebut durant els dos anys de la nostra vitalitat, en els quals no sols hem vençut els perills sinó que també hi hem posat tots els possibles de millorament, ens voden de cercar excuses per a valoritzar aquest sacrifici, en el qual hi caben tots els bons olotins que estimen la ciutat que els ha vist nàixer.

Ací reproduïm aquests dos comentaris, perquè vegin els olotins en el concepte que tenen de la Revista a fora d'Olot. Moltes són les crítiques favorables que sovint llegim en la premsa barcelonina i de les comarques, però amb la impossibilitat de reproduir-les totes, doncs ens seria menester unes quantes columnes, posem a la bondat dels lectors, aquestes:

De «La Dona Catalana»:

«La notable REVISTA d'OLOR, notable baix tots els conceptes, ens fa saber en son número de novembre que, ara que farà els dos anys que aparegué son primer número, està en greu perill de mort i ens diu que es mor per manca d'apoi dels qui deuriem donar-li. Nosaltres pensem que, per dignitat ciutadana, els fills d'Olot no poden permetre que desapareixi una publicació que honora la ciutat on veu la llum i entenem també que en què no deixi de sortir hi estan interessats tots els catalans que estimen quelcom les lletres i l'art de la nostra terra.

Ens resistim a creure que els olotins, tan amants del seu terrer, deixin que es perdi una de les bones coses que l'enalteixen i el fan admirar.»

D'«El Pla de Bages», de Manresa:

«REVISTA d'OLOR.—Acabem de rebre el darrer número d'aquesta revista d'art i literatura, que publiquen els amics d'Olot. Davant de l'esforç que representa en fer una publicació, de tan bon tó, no ens cansariem pas mai de fer-ne l'elogi. Amb l'acostumada bona presentació, publica un excelentíssim text, de la bondat del qual, hom pot fer-se'n càrrec pel següent sumari:» (reproduïm el sumari).»

Estem estudiant uns preus d'anuncis que suposem seran ben rebuts pels nostres comerciants i industrials;

i no dubtem que voldran ajudar-nos, anunciant els seus articles i productes, en les nostres pàgines, les quals són llegides, no sols a Olot, sinó a fora i en els cercles literaris i artístics més importants de la Península.

Al remercier als nostres subscriptors i anunciants, els quals amb el seu apoi material hem pogut mantenir fins a la data la Revista, agraiem també, però moltíssim, la subscripció i anunci d'aquells que encara no ens han honorat fer-ho i dels quals no dubtem del seu olotinisme.

També estudiem la manera més factible d'enquadració dels dos anys de publicació de la Revista. Tots aquells que desitgin enquadrarn els números d'aquests dos anys, poden passar avís a la Redacció o a la Impremta Aubert. Doncs ens caldria saber el número de llegidors que voldrien lligar-los, per a poder encarregar-nos nosaltres mateixos de l'enquadrament.

En el número pròxim donarem els preus exactes.

— Per excés d'original, guardem per el número pròxim la publicació d'interessants treballs literaris de J. Ciervo, M. M. Solveig, Gràcia B. de Llorens, Arnald de Gayce-reu, R. Pla i altres.

Joan Granès i Nogué

Joveníssim encara, als vint i-dos anys, ha mort aquest novell i pulcre escriptor palafrugellenc, quan d'ell esperàvem fruits esplendorosos. Tot just iniciada la seva carrera periodística, ja eren llegits amb vertader gust els seus articles de «La Publicitat» i «La Nau». Joan Granès, que era una de les excepcions dels joves avui en boga, exores i sense finalitat espiritual, nascuts en publicacions subalternes, que era un escollit, un estudiós, ple d'ideals i voluntat, ens ha deixat, produint-nos aquesta nova una amargor i una recança sens límits.

Les seves aptituds acompanyades de la seva simpatia ens han fet sentir doblement aquesta mort prematura, al qual dol REVISTA d'OLOR s'associa

Centre Obrer

Al Centre Obrer continuen amb èxit les funcions teatrals. Tant l'Albert Sacrest, com els senyors Sanellement i Borell, com la senyoreta Teresina Pujula, com tots, cumplesquen bé el seu paper.

Dintre pocs dies s'estrenarà el drama en tres actes i en prosa, «La Pau de l'esperit», original de n'Albert Sacrest.

—El dia 3 d'aquest mes fou homenatjat a Barcelona, amb un sopar, l'intel·ligent poeta rossellonès, En Josep Sebastià Pons.

L'acte revestí la major solemnitat possible. Assistí a l'homenatge el hó i millor dels nostres intel·lectuals.

Oferí l'homenatge En Tomàs Garcés. També parlaren: Horaci Chauvet, Nicolau d'Olwer, Pere Corominas, J. M. de Sagarra i F. Matheu.

—De l'amic i redactor Raimond Vayreda hem rebut un calendari de mà d'aire molt modern. Molt agraits.

—També hem rebut els calendaris de la Llet condensada «El Niño», de la que n'és representant el nostre bon amic, En Esteve Hostench Trasfí; i el de la casa de relleu, Bassa i Pagès. Moltes mercès.

Imp. de P. Aubert.—Carrer Superior, 35; Nou de S. Antoni, 7.—Olot

MODERN HOTEL SANT ESTEVE
d'Anna Bretcha
Sant Rafel, 10 OLOT

Montat amb confort
Calefacció central
Cambres de banys
Aigua corrent i timbres
elèctrics a totes les
::: habitacions :::
Dormitoris ben aire-
jats i llum de l'exterior
Cuina de primer ordre
Menjadors en la
:: planta baixa ::

COBERTS I PENSIO A PREUS MOLT LIMITATS

— Situat en el lloc més cèntric de la ciutat —

Perfumeria LLACH

**MODERNA
FARMACIA
LLACH**

**PLAÇA ALFONS XII
TELEFON 23. - OLOT**

**NOBLES DECORACIÓ
INSTAL·LACIONS**

Estils Antic i Modern

*SECCIO ESPECIAL DE
MOBILIARI LITÚRGIC*

Raimond Vayreda

Successor de H. Rocamora

*Diputació, 111
(Xamfrà Borrell)*

BARCELONA

BANC HIPOTECARI D'ESpanya

Delegació a Catalunya

Plaça de Catalunya, n.º 17

BARCELONA

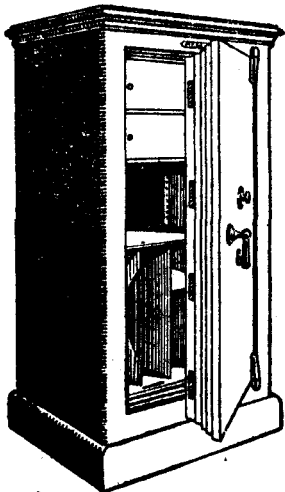
**Prèstecs
amortitzables**

DE 5 A 50 ANYS A
PROPIETARIS DE FINQUES
RÚSTIQUES I URBANES

Facilitarà informes i fullets,
gratuitament, el Representant
en aquesta comarca

D. LLUÍS AYATS
OLOT

CAIXES PER A CABALS

D'ACER
IMPERFORABLE

BASCULES

PIBERNAT

BARCELONA
PARLAMENT 9 i 11

PUBLICITÈ M. MIR. BARNA

Garage i Taller de reparacions

Autos de lloguer de l'acreditada marca

O. M.

especialitats per a noces i bateigs

Venda de bicicletes i motocicletes

B. S. A. Matkless i Automoto

No confondre, demaneu sempre

MIQUEL BAUS

Carrer de l'Hospici, 9. Teléfon, 174

OLOT

Subscribiu-vos a

LA NOVA REVISTA

*gran publicació catalana
de literatura i d'art*